

Číslo súťažiaceho:

Čas odovzdania:

Počet bodov teoretická časť:

Teoretická časť – súbor otázok z elektroniky (30 bodov)

Vypracujte odpoveď na jednotlivé otázky. Za každú úplnú správnu odpoveď získavate 1 bod.

Pre úlohy vyžadujúce výpočet použite miesto v rámci otázky, alebo zadnú stranu testu. Každú úlohu jasne označte poradovým číslom. Každý výsledok musí obsahovať aj správne jednotky. Numerický výsledok bez jednotiek alebo dostatočne podrobného výpočtu (alebo zdôvodneného výsledku) nebude uznaný!

Teoretická elektrotechnika

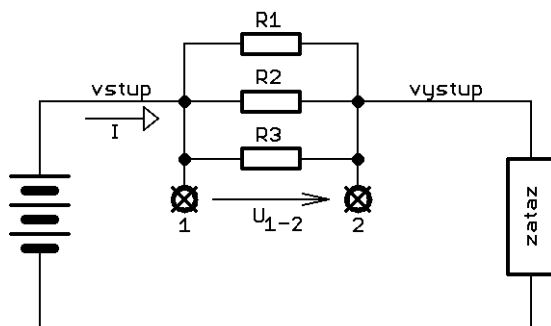
- Vypočítajte hodnotu veľkosti impedancie ideálneho a kondenzátora s kapacitou $C = 10 \mu\text{F}$ pri frekvencii $f = 1000 \text{ Hz}$.

Z =

- Na plošnom spoji je vodič dlhý $l = 12 \text{ mm}$, široký $0,4 \text{ mm}$. Hrúbka plátovania základného materiálu je $35 \mu\text{m}$. Vypočítajte veľkosť odporu tohoto vodiča (rezistivita medi $\rho = 1,75 \cdot 10^{-8} \Omega \cdot \text{m}$)

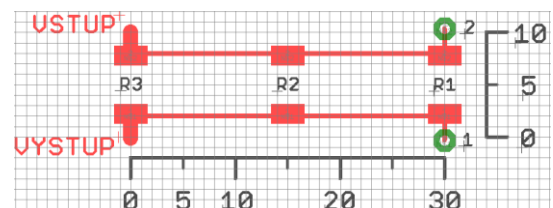
R_{vodič} =

- Na nasledujúcom obrázku je znázornená časť obvodu, ktorého úlohou je merať prúd z batérie do záťaže pomocou bočníka. Použité sú tri rovnaké rezistory s hodnotou odporu $R_1 = R_2 = R_3 = 10 \text{ m}\Omega$. Vypočítajte veľkosť napätia medzi svorkami 1 a 2 pre hodnotu pretekajúceho prúdu $I = 20 \text{ A}$

U₁₋₂ =

Plošný spoj pre tento obvod navrhoval študent, ktorý sa odôvodnene nedostal na celoštátne finále ZENITu. Jeho návrh je na obrázku. Prepojovacie vodiče majú šírku $0,4 \text{ mm}$, hrúbka medi $35 \mu\text{m}$. Mriežka je v milimetroch:

- Nakreslite náhradnú schému skutočne zrealizovaného obvodu na plošnom spoji, vrátane hodnôt jednotlivých prvkov (odpor spájkovacích plošiek rezistorov, vstupného a výstupného vodiča zanedbajte)

- Vypočítajte skutočný úbytok napätia medzi svorkami 1 a 2 pre hodnotu prúdu $I = 20 \text{ A}$ (pre výpočet použite zadnú stranu)

U₁₋₂ skutočné =

6. Ideálny transformátor má 100 primárnych závitov a 1 sekundárny závit. Primár je pripojený do siete 230V/50Hz. Sekundár je zaťažený obvodom s celkovým odporom $1\text{ m}\Omega$. Vypočítajte veľkosť prúdu tečúceho záťažou a výkon, ktorý sa v nej rozptyľuje. O akú aplikáciu s najväčšou pravdepodobnosťou ide?

$$I_{\text{sek}} =$$

$$P =$$

7. Zajtra, v rámci praktickej časti budete používať objekt, ktorý sa správa ako sériový rezonančný obvod. Jeho náhradná schéma má hodnoty prvkov $C = 0,2\text{ fF}$, $L = 1,2665147\text{ H}$, $R = 90\ \Omega$. Vypočítajte jeho rezonančnú frekvenciu.

$$f =$$

Bonus: Určite ste si všimli extrémne hodnoty kapacity a indukčnosti. Tento obvod má veľmi vysoký činiteľ kvality. O aký rezonančný obvod sa jedná? S čím budete zajtra pracovať?

8. Ktoré z nasledujúcich jednotiek sa používajú pre fyzikálne veličiny popisujúce magnetické polia?

Weber	Farad
Tesla	Ampér na meter
Ampér	Volt na meter
Henry	Ohm
Gauss	Volt

9. Načrtnite amplitúdovo frekvenčnú charakteristiku dolnopriepustného filtra (tzv. Bodeho diagram). Vyznačte všetky dôležité oblasti – pásmo prepúšťania, medznú frekvenciu, strmosť charakteristiky v pásme tlmenia, správne jednotky na osiach atď.

Elektronické obvody a všeobecné znalosti

10. Analógovo-číslcový prevodník v meracom prístroji má plný rozsah vstupného napätia $\pm 5\text{ V}$ a nekonečný vstupný odpor. Chceme

ním merať jednosmerné vstupné napätie v rozsahu $\pm 500\text{ V}$. Navrhnete ako pripojiť vstupné napätie ku AD prevodníku, tak aby bol optimálne využitý jeho dynamický rozsah. Zapojenie nakreslite. Vypočítajte hodnoty všetkých prvkov (z radu E24). Zabezpečte, aby výkonová strata v tomto pomocnom obvode pri maximálnom vstupnom napätí nebola vyššia ako 1 W .

11. Výkonový tranzistorový zosilňovač má napájacie napätie $U = 50\text{ V}$, do záťaže dodáva výstupný výkon $P = 2\text{ MW}$ a dosahuje účinnosť 65% . Vypočítajte, aký prúd tečie z jednosmerného napájacieho zdroja tohoto zosilňovača

$$I_{\text{zdroj}} =$$

12. Nakreslite schému striedavo viazaného tranzistorového zosilňovača so spoločným emitorom. Správne popíšte všetky dôležité uzly a signály.

13. Zosilňovač so zosilnením $A = 31,6$ má na vstupe napätie $U_{\text{VST}} = 1\text{ mV}$. Vypočítajte veľkosť výstupného napätia

$$U_{\text{výst}} =$$

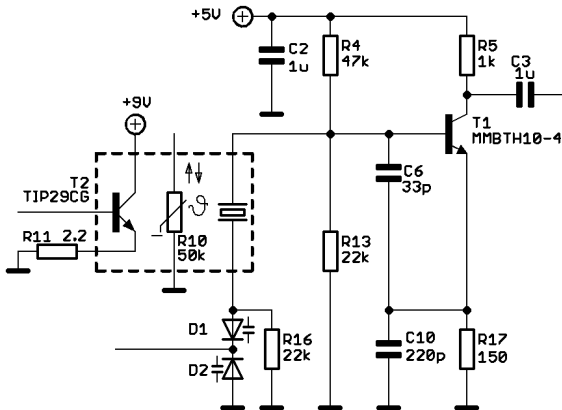
14. Aká je stredná hodnota sínusového signálu, ak má jednosmernú zložku rovnú nule a jeho efektívna hodnota je $1,4142\text{ V}$?

$$U_{\text{stredná}} =$$

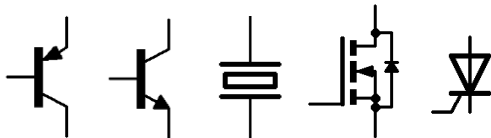
15. Aký je hlavný rozdiel medzi bipolárnym tranzistorom a tranzistorom riadeným polom?

16. Aká je funkcia zapojenia na obrázku?

17. Označte, ktorý z nasledujúcich elektronických prvkov neobsahuje žiaden P-N prieťah (ani parazitný)?

Meranie v elektrotechnike

Veľmi presným laboratórnym multimetrom (Fluke 8588A) sme dvoma spôsobmi zmerali hodnotu odporu toho istého rezistora:

- dvojvodičovým pripojením

- a štvorvodičovým pripojením

18. Aká je najpravdepodobnejšia hodnota odporu meraného rezistora?

R =

19. Vysvetlite prečo je medzi nameranými hodnotami taký obrovský rozdiel? Ktorá z týchto dvoch metód sa používa pre meranie odporu nízkej hodnoty?

20. Nakreslite zapojenie Wheatstonovho mostíka a uveďte podmienku rovnováhy (medzi uzlami v diagonále je nulové napätie)

21. Čítač frekvencie je obyčajne čisto číslicový obvod, ktorý je už z princípu odolný voči zmenám teploty, vlhkosti, alebo pracovných podmienok. Ktorá jeho časť je kritická a určuje jeho presnosť a stabilitu?

Číslicová technika

22. Napíšte pravdivostnú tabuľku troj-vstupového hradla NAND

23. Ktorá z nasledujúcich rodín logických obvodov je „najpomalšia“ a bude generovať najnižšie rušenie pri spínaní?

ECL FTTL HC HCT 4000 LVDS ACT LVCX

24. V tuneli sú v pravidelných rozstupoch rozmiestnené štyri senzory dymu. Senzory majú logický výstup. Ak je všetko v poriadku na výstupe je log. 0, ak zaznamenali dym na

výstupe je log. 1. Navrhните kombinačný logický obvod, ktorý aktivuje ventiláciu ak ľubovoľný senzor zaznamená dym.

- S1 ----
S2 ---- VENTI-
S3 ---- LÁCIA
S4 ----

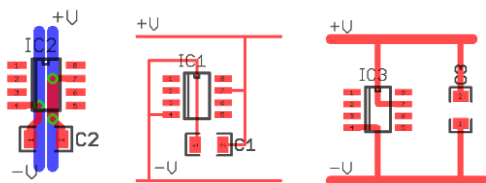
25. Navrhните logický obvod, ktorý spustí alarm na dozornom pracovisku ak ľubovoľné dva susedné senzory zaznamenajú dym

- S1 ----
S2 ---- ALARM
S3 ----
S4 ----

Praktické vedomosti

26. Ktorý parameter rezistorov sa vyjadruje v jednotkách ppm/°C?

27. Ktorý návrh plošného spoja bude mať najlepšie vlastnosti z hľadiska kvality napájania pre integrovaný obvod?

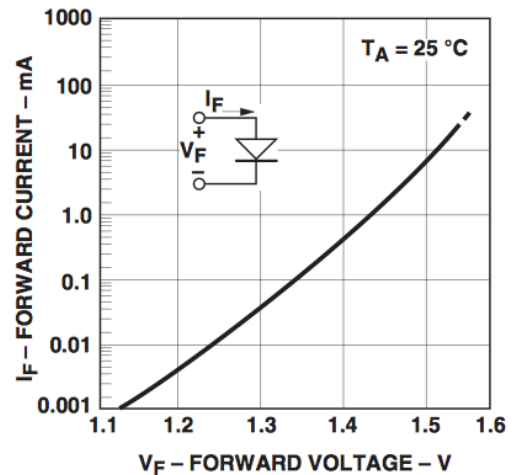

28. V schéme každého elektronického obvodu nájdeme množstvo kondenzátorov hodnôt typicky 1 nF až 100 nF zapojených medzi napájacie napätie a zem. Často je tiež uvedené, že musia byť umiestnené blízko integrovaného obvodu. Ako sa volajú a aká je ich funkcia?

29. Téma 38. ročníka ZENIT v elektronike je čas a frekvencia. Zoradte nasledujúce zdroje frekvencie podľa stability (1 = najlepší, 6 = najhorší)

- ___ RC oscilátor s logickým hradlom
- ___ Keramický rezonátor pri mikrokontroléri
- ___ Kryštálový oscilátor
- ___ Termostatovaný kryštálový oscilátor
- ___ Tranzistorový LC oscilátor
- ___ Céziové atómové hodiny

30. Mikrokontrolér pracuje s napájacím napätím 5 V a jeho výstupné piny dokážu budiť záťaž max. 5 mA. Chceme ním pomocou optočlenov ovládať výkonové periferie. Optočlen HCPL-0631 vyžaduje pracovný prúd vysielacej diódy 20 mA a jej volt-ampérová charakteristika je na obrázku:

Navrhните ako pripojiť optočlen ku výstupnému pinu mikrokontroléra a vypočítajte hodnoty všetkých prvkov pre pracovný bod $I_f = 20$ mA. Uvažujte napájacie napätie 5V. Nakreslite podrobné zapojenie obvodu, uveďte hodnoty všetkých súčiastok.